

Laidiens: 27.04.2012., Nr. 66

Ministru kabineta noteikumi Nr.288

Rīgā 2012.gada 24.aprīlī (prot. Nr.22 23.§)

Par Saprašanās memorandu par Eiropas integrētās gēnu banku sistēmas (AEGIS) izveidošanu

*Izdoti saskaņā ar Ministru kabineta iekārtas likuma
31.panta pirmās daļas 2.punktu*

1. Saprašanās memorands par Eiropas integrētās gēnu banku sistēmas (AEGIS) izveidošanu (turpmāk – saprašanās memorands) ar šiem noteikumiem tiek pieņemts un apstiprināts.
2. Saprašanās memorandā paredzēto saistību izpildi koordinē Zemkopības ministrija.
3. Saprašanās memorands attiecībā uz Latvijas Republiku stājas spēkā tā 10.pantā noteiktajā laikā un kārtībā.

Ministru prezidents *V.Dombrovskis*

Zemkopības ministre *L.Straujuma*

SAPRAŠANĀS MEMORANDS par EIROPAS INTEGRĒTĀS GĒNU BANKU SISTĒMAS (AEGIS) izveidošanu

Preambula

Tā kā Starptautiskais Līgums par pārtikas un lauksaimniecības augu ģenētiskajiem resursiem paredz pārtikas un lauksaimniecības augu ģenētisko resursu (PGRFA) saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu un pārtikas un lauksaimniecības augu ģenētisko resursu pieejamības un vienlīdzīgas ienākumu sadales nodrošināšanas Daudzpusējas sistēmas izveidi, dodot iespēju pasaules mērogā pēc standartizētiem un savstarpēji pieņemtiem noteikumiem un nosacījumiem pastāvīgi apmainīties ar augu ģenētiskajiem resursiem, kuri ir vissvarīgākie pārtikas drošībai un no kuriem valstis ir savstarpēji atkarīgas;

tā kā Starptautiskā līguma par pārtikas un lauksaimniecības augu ģenētiskajiem resursiem Vadošā iestāde savā pirmajā sesijā 2006.gada jūnijā pieņēma Standarta materiālu pārsūtīšanas līgumu, kuru ievērojot pārtikas un lauksaimniecības augu ģenētiskie resursi tiks nodoti ar Daudzpusējas sistēmas starpniecību, kura tiek izveidota saskaņā ar Līgumu;

tā kā pārtikas un lauksaimniecības augu ģenētiskie resursi Eiropā tiek saglabāti aptuveni 500 iestādēs, kas atrodas vairāk nekā četrdesmit valstīs, ir nepieciešama lielāka koordinācija, kā arī atbildības un ar pārvaldību, pieejamību

un saglabāšanu saistīto darbību sadalījums;

tā kā Eiropas valstis vēlas izveidot Eiropas Integrēto gēnu banku sistēmu, lai uzlabotu koordināciju attiecībā uz *PGRFA* saglabāšanu Eiropā un lai veicinātu šādu *PGRFA* un saistītās informācijas apmaiņu starp Eiropas valstīm un gēnu bankām, neietekmējot eventuāli iespējamo sistēmas paplašināšanu, ietverot *in situ* materiālus;

Tādēļ tagad valstis un reģionālās organizācijas, kas ir šī Saprašanās memoranda puses vienojas par sekojošo:

1.pants.

Definīcijas

Šī Saprašanās memoranda izpratnē:

- i) "**AEGIS**" nozīmē Eiropas Integrētās gēnu bankas sistēmu, kas ir izveidota atbilstoši 2.pantam;
- ii) "**1.pielikuma kultūraugi**" nozīmē Līguma 1.pielikumā minētos *PGRFA*;
- iii) "**Atzītie standarti**" nozīmē minimālos saskaņotos ECPGR Vadības komitejas pieņemtos standartus, par kuriem ir vienošanās;
- iv) "**Melnās kastes principi**" nozīmē
 - a. ka materiāla uzglabāšana neietekmēs nekādas īpašumtiesības vai citas tiesības attiecībā uz materiālu;
 - b. ka uzglabātais materiāls paliks noplombētos konteineros, ja vien ar noguldītāju nav citas vienošanās;
 - c. ka par materiāla uzglabāšanu regulējošiem noteikumiem un nosacījumiem vienosies noguldītājs un iestāde, kurā materiāli ir jāuzglabā;
 - d. ka iestāde, kurā materiāli ir jāuzglabā, neveiks nekādas turpmākas materiāla nodošanas darbības kā vien atdošanu atpakaļ sākotnējam noguldītājam vai šī noguldītāja īpašumtiesību pārņēmējam vai atbilstoši noguldītāja rīkojumiem.
- v) "**Centrālā kultūraugu datubāze**" nozīmē *ECPGR* Centrālo kultūraugu datubāzi (*ECCDB*) vai citu šādu sistēmu, kas eventuāli varētu tikt izveidota šajā nolūkā;
- vi) "**Kultūraugu saglabāšanas darba plāni**" nozīmē *ECPGR* Kultūraugu darba grupu atbilstoši 5.panta "d" apakšpunktam sagatavotie un *ECPGR* Vadības komitejas atbilstoši 5.panta "b" apakšpunktam apstiprinātie darba plāni par katru kultūraugu;
- vii) "**ECPGR**" nozīmē Eiropas Kooperatīvā augu ģenētisko resursu programmu (*European Cooperative Program for Plant Genetic Resources*);
- viii) "**Eiropas paraugi**" (*European Accessions*) nozīmē paraugus, kas reģistrēti kā Eiropas paraugi saskaņā ar 6.panta "a" punkta "ii" un "iii" apakšpunktu un kas būs vispārīgi pazīstami kā "**Eiropas kolekcija**", kura ir jāveido, kur tas ir iespējams, uz kultūraugu specifiskās genofonda bāzes;
- ix) "**1.pielikumā neiekļautie kultūraugi**" nozīmē *PGRFA*, kas nav iekļauti Līguma 1.pielikumā;
- x) "**Nacionālais koordinators**" nozīmē *ECPGR* nacionālo koordinatoru, kura mandāta pilnvaras ir paplašinātas atbilstoši 6.panta "a" punkta "i" apakšpunktam, lai darbotos arī kā *AEGIS* nacionālais koordinators valsts līmenī;
- xi) "**PGRFA**" nozīmē pārtikas un lauksaimniecības augu ģenētiskos resursus;

- xii) "**SMTA**" nozīmē Standarta materiālu pārsūtīšanas līgumu, ko pieņēma Līguma Vadošā iestāde savā pirmajā sesijā 2006.gada jūnijā;
- xiii) "**Puses**" nozīmē valstis un reģionālās organizācijas, kas ir parakstījušas šo Saprašanās memorandu;
- xiv) "**Līgums**" nozīmē Starptautisko līgumu par pārtikas un lauksaimniecības augu ģenētiskajiem resursiem, kurš stājās spēkā **2004.gada 29.jūnijā**;
- xv) "**Institūcija**" ietver valsts sektora, nevalstisko organizāciju un privātā sektora gēnu bankas un citas institūcijas, kuras uztur *PGRFA* kolekcijas vai sniedz ar saglabāšanu saistītus pakalpojumus.

2.pants.

***AEGIS* izveidošana**

- a) Ar šo puses **izveido** Eiropas Integrēto gēnu banku sistēmu.
- b) **Dalība** *AEGIS* sastāvēs no tiesīgām Eiropas reģiona valstīm un Eiropas reģionālajām organizācijām, kas ir parakstījušas šo Saprašanās memorandu.
- c) *AEGIS* ietvers gan **1.pielikumā iekļautos**, gan **neiekļautos** kultūraugus, kas ir brīvi no jebkurām saistībām pret trešo pusi vai ierobežojumiem, pieņemot, ka tas neierobežos neviena atsevišķa *AEGIS* dalībnieka rīcības brīvību attiecībā uz paraugiem vai paraugu kategoriju, kuru tas uzskata par piemērotu ierosināt reģistrācijai kā Eiropas paraugu.

3.pants.

Valstis un reģionālās organizācijas, kuras ir tiesīgas pievienoties *AEGIS*

- a) **par *AEGIS* dalībniekiem** ir **tiesīgas būt** šādas valstis un reģionālās organizācijas: Albānija, Armēnija, Austrija, Azerbaidžāna, Baltkrievija, Bosnija un Hercegovina; Bulgārija, Horvātija, Kipra, Čehijas Republika, Dānija, Igaunija, Eiropas Kopiena; Somija; Francija; Gruzija; Vācija; Grieķija; Ungārija; Islande; Īrija; Izraēla; Itālija; Latvija; Lietuva; Luksemburga; Maķedonija BDR; Malta; Moldova; Melnkalne; Nīderlande; Norvēģija; Polija; Portugāle; Rumānija; Krievijas Federācija; Serbija; Slovākija; Slovēnija; Spānija; Zviedrija; Šveice; Turcija; Apvienotā Karaliste; Ukraina ar noteikumu, ka
- i) tās ir ***ECPGR* dalībnieces**; un
- ii) tās ir **Līguma slēdzējas puses**, vai arī tās kā citādi vēlas savā jurisdikcijā esošos pārtikas un lauksaimniecības augu ģenētiskos resursus darīt pieejamus atbilstoši Līguma nosacījumiem.
- b) *AEGIS* dalībnieki konsensa kārtībā var **iekļaut** citas valstis un reģionālas organizācijas to valstu un reģionālo organizāciju sarakstā, kuras ir tiesīgas būt par *AEGIS* dalībniekiem.
- c) Šī Saprašanās memoranda izpratnē valsti var pārstāvēt tās valdība vai arī valdības nozīmēta persona vai sabiedriska organizācija, un reģionālo organizāciju var pārstāvēt tās vārdā iecelts pārstāvis.

4. pants.

***AEGIS* mērķi**

***AEGIS* mērķi** būs šādi:

- i) attīstīt **efektīvāku *PGRFA* saglabāšanas un ilgtspējīgas izmantošanas reģionālo sistēmu**, izveidojot **Eiropas kolekciju**;

- ii) **veicināt un uzņemties citus sadarbības pasākumus** *PGRFA* racionālas saglabāšanas, pārvaldības un ilgtspējīgas izmantošanas nolūkā;
- iii) **veicināt** *PGRFA* **apmaiņu** atbilstoši apmaiņas standarta noteikumiem un nosacījumiem;
- iv) **veicināt informācijas apmaiņu starp** *PGRFA* pusēm un citiem ieinteresētajiem, kā arī plašākā saglabāšanas kopienā; un
- v) nodrošināt **reģionālas sadarbības mehānismu**, lai īstenotu Līgumu Eiropas reģionā.

5.pants.

AEGIS* attiecības ar *ECPGR

a) *AEGIS* darbosies *ECPGR* ietvaros.

b) *ECPGR* Vadības komitejai būs vispārēja atbildība, un tā uzraudzīs *AEGIS* darbību, apstiprinās *AEGIS* administratīvo budžetu¹ un pieliks visas pūles, lai veicinātu nepieciešamā finansējuma piesaistīšanu. Īpaši neietekmējot iepriekšminētā vispārīgumu, Vadības komiteja:

- i) veicinās **Eiropas kolekcijas** izveidi;
- ii) pieņems **vispārējās prasības** to paraugu **atlasei**, kas iesniegti reģistrācijai kā Eiropas paraugi;
- iii) apstiprinās **Kultūraugu saglabāšanas darba plānu** saturu un uzraudzīs to izpildi;
- iv) **pieņems minimālos saskaņotos** uz kultūraugu specifiskā genofonda balstītās Eiropas kolekcijas pārvaldības **standartus**.

c) *ECPGR* sekretariāts:

- i) **atbalstīs** *ECPGR* Vadības komiteju 5.panta "b" apakšpunktā minētajās darbībās;
- ii) nodrošinās **koordināciju un sekretariāta atbalstu** *AEGIS* pasākumiem;

d) *ECPGR* Kultūraugu darba grupas sniegs **tehnisku atbalstu** *AEGIS* ieviešanā, tostarp

- i) **kultūraugiem specifisku kritēriju** pieņemšanu, kuri atbilst vispārējām *ECPGR* Vadības komitejas pieņemtajām prasībām attiecībā uz tādu paraugu atlasī, kas ir izvirzīti reģistrācijai kā Eiropas paraugi;
- ii) palīdzību, **identificējot un sniedzot ieteikumus** dalībvalstīm attiecībā uz kultūraugiem, kas tiek ierosināti **reģistrācijai kā Eiropas paraugi**;
- iii) **Kultūraugu saglabāšanas darba plānu** sagatavošanu un to izpildes koordināciju;
- iv) **Minimālo saskaņoto standartu ierosināšanu** uz kultūraugu specifisko genofonda balstītas Eiropas kolekcijas pārvaldīšanai, kurus pēc tam pieņem *ECPGR* Vadības komiteja.

e) *ECPGR* Dokumentācijas un informācijas tīkls nodrošinās informācijas infrastruktūru, tostarp

- i) **reģistrēto Eiropas paraugu uzskaiti** un ziņojumu sniegšanu ar Nacionālās inventarizācijas sistēmas un Eiropas Augu ģenētisko resursu meklēšanas kataloga starpniecību (*EURISCO*) (*European Plant Genetic Resources Search Catalogue*); un
- ii) **sugu specifiskus informācijas rīkus** raksturošanas un izvērtēšanas datiem.

f) *ECPGR* nacionālie koordinatori darbosies kā *AEGIS* koordinatori valstu līmenī, kuru mandātu pilnvaras tiek paplašinātas atbilstoši 6.panta "a" punkta "i" apakšpunktam.

6.pants.

AEGIS dalībnieku atbildība

a) Katra *AEGIS* dalībvalsts būs **atbildīga** par:

- i) **ECPGR nacionālā koordinatora mandāta pilnvaru paplašināšanu**, lai tie varētu darboties arī kā *AEGIS* nacionālie koordinatori valstu līmenī un sniegt atbilstošu atbalstu;
- ii) konsultējoties ar attiecīgajiem asociētajiem dalībniekiem savas jurisdikcijas robežās, **šādu paraugu sarakstu veidošanas ierosināšanu** *ECPGR* darba grupām, lai tos **reģistrētu kā Eiropas paraugus**, kā tā uzskata par atbilstošu saskaņā ar *ECPGR* pieņemtajām Vispārējām atlases prasībām un Vispārējiem principiem, kas ir piemērojami Eiropas paraugiem atbilstoši 8.pantā noteiktajam *AEGIS*, kā arī ievērojot visus *ECPGR* Kultūraugu darba grupu pieņemtos sugu specifiskos atlases kritērijus;
- iii) pēc *ECPGR* Kultūraugu darba grupu ieteikumu izskatīšanas – **paraugu kā Eiropas paraugu reģistrāciju**, paziņojot par šādiem Eiropas paraugiem Eiropas Augu ģenētisko resursu meklēšanas katalogam (*EURISCO*) ar **Nacionālās inventarizācijas sistēmas** starpniecību, un, attiecīgajam *AEGIS* dalībniekam **izstājoties no šī Saprašanās memoranda**, paziņošanu *EURISCO* pirms izstāšanās datuma, ka tā izbeigs paraugu kā Eiropas paraugu reģistrāciju savas jurisdikcijas robežās izstāšanās datumā;
- iv) **reģistrēto Eiropas paraugu saraksta pārskatīšanu**, par kuru tā ir atbildīga, ievērojot nepieciešamību uzturēt racionālu *ex situ* saglabāšanas sistēmu. Ja kāds *AEGIS* dalībnieks vēlas izņemt kādu paraugu no Eiropas paraugu saraksta, tad *AEGIS* dalībnieks par to ziņo attiecīgajai *ECPGR* darba grupai vismaz 12 mēnešus iepriekš un attiecīgi informē *EURISCO* par to, kad izņemšana ir notikusi.

b) **Reģionāla organizācija**, kas ir *AEGIS* dalībniece, būs atbildīga par **atbilstoša atbalsta sniegšanu**.

7.pants.

Nacionālo koordinatoru atbildība attiecībā uz *AEGIS*

Nacionālie koordinatori attiecīgajā dalībvalstī būs **atbildīgi** par

- i) **kontaktpunkta funkciju pildīšanu** sadarbībai ar *ECPGR* darba grupām un par Kultūraugu saglabāšanas darba plānu izpildi savā valstī kopā ar iesaistītajām institūcijām;
- ii) **atbilstošu piemērotu institūciju apzināšanu un to uzņemšanu par *AEGIS* asociētajiem dalībniekiem** saskaņā ar 9.pantā izklāstīto procedūru un atbilstoša atbalsta veicināšanu un koordināciju šādiem asociētajiem dalībniekiem;
- iii) **Eiropas paraugu izraudzīšanās veicināšanu un saskaņošanu ar attiecīgajiem asociētajiem dalībniekiem** savas jurisdikcijas robežās un **Eiropas kolekcijas** attīstību un pārvaldību;
- iv) *ECPGR* sekretariāta **informēšanu** par izstāšanos vai līguma darbības beigām, ja kāds **asociētais dalībnieks izstājas** savas jurisdikcijas robežās vai beidzoties tā asociētās dalības līgumam, ja iespējams, 12 mēnešus pirms izstāšanās vai līguma darbības beigām, lai atbilstoši varētu koriģēt Kultūraugu saglabāšanas plānus.

8.pants.

Eiropas paraugiem piemērojamie vispārējie principi *AEGIS* ietvaros

a) Šādi **principi** tiks piemēroti **Eiropas paraugu** pārvaldībai un apmaiņai *AEGIS* ietvaros: